

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oră 6 cr a treia-oră 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăcii Nr. 15.

Telefon Nr. 14.

Se prenumeră și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază

Nimeri singuratici la 5 cr. se vând la „Tipografia”, soc. pe acțiun

Adunări de protestare în contra maghiarisării!

Convocare.

Subscriși ne luăm voe a convoca prin aceasta pe alegătorii dietali, de naționalitate Români, din cercurile electorale Sibiu, Cristian, Sebeșul-săseș, Cisdădie și Nocrich la o

adunare publică

ce se va ține Marți, la 14 Decembrie n. 1897, la 11 ore înainte de ameză, în sala cea mare a casei sociale („Gesellschaftshaus“) din Sibiu, cu scopul de a discuta și a lua rezoluțiuni privitoare la noul proiect de lege, așa numit „despre numele comunelor și alte nume de localități“.

Sibiu, 5 Decembrie n. 1897.

Dr. Ioan Rațiu m. p.

Ioan de Preda m. p.

Ioan Droș m. p.,
protopresbiter.

Dr. Nicolae Calefariu m. p.

Maghiarisarea
în biserică.

„Nisuița noastră tinde chiar într'acolo, ca ritual religios să nu fie pedecă maghiarisării nici în bisericile de rit grecesc...“

„Nemzet“.

Când am anunțat campania de protestare în contra maghiarisării scriam în articolul nostru de apel următoarele:

„Ni-au maghiarisat chiar și tainele legii noastre sfinte și sîntem amenințați, ca limba maghiară să se pătrundă până acolo, unde și în cele mai barbare timpuri scut și adăpost am găsit și unde limba noastră maternă în veci a răsunit cu glas de rugăciune — adică până la altarul închinat Dumnezeuului părinților nostri.“

Și aceasta nu era o frasă rîvnitoare de efect, ci exprimarea categorică a tristei realități.

În situația ce ni-s'a creat nici o frasă, ori-cât de exagerată s'ar părè, nu este exagerare, ci numai indicarea tristului adevăr.

De fapt „căsătoria civilă“, așa cum se face la noi, ce este alta decât maghiarisarea tainei sfinte a religiei noastre creștine? În locul bisericii — păștește statul. Pentru-că statul e maghiar și biserică ni-e românească. În locul protului vorbeste, declară și enunță matriculantul, funcționarul maghiar, în limba maghiară. Ceea-ce până acum mirii declarau în limba lor maternă, după noua „lege“ trebuie să declare în limba statului, care este maghiară. Și dacă nu o știe, trebuie să folosească talmaciu! Cea mai solemnă declarațiune a celui mai gingaș sentiment să-l facă fata și ficiorul român într'o limbă străină, urtă și urgisită de ei, — sau prin talmaciu!

Se poate o violentare mai bruscă și mai revoltătoare decât aceasta? Și

eată ea se comite aproape zilnic — de dragul maghiarisării. Ne-au maghiarisat legea, tainele legii — și pace. Asta nu-i o frasă, ci o constatare de fapte.

Apoi matriculele de stat?...

Dar' nu se opresc aici! Maghiarisarea aceasta se face totuși afară de biserică, departe de altarul domnului. Ea implică oare-care dispreț la adresa bisericii, dar' de fapt îi dă și oare-care respect, îi păstrează și oare-care stimă impusă, siluită, într'u cât actual însuși al maghiarisării se comite la distanță de altarul bisericii noastre, departe de însuși locașul sfânt...

Dar' eată că acuși nu vor mai păstra nici această stimă, nu vor da nici acest forțat respect sfintei instituții, care ne-a adăpostit veacuri de-alungul, prin barbare vremuri, limba și naționalitatea noastră românească.

În furia sa sëlbatăc curențul de maghiarisare năvălește orbiș până la altar și acolo vrea să-și ducă tronul omnipotenței de stat, alături de tronul tainic al necuprinsului Dumnezeu.

Este culmea volniciei, supremul cetezanței și nemărginirea violenței.

Dar' „maghiarisarea“, hotărîșe cu blasfemia și profanarea celor sfinte, vrea să atingă și această culme, la care nici cei mai păgâni păgâni n'au aspirat în negrele lor porniri.

Am zis „sîntem amenințați, ca limba maghiară să se pătrundă până acolo, unde și în cele mai barbare timpuri scut și adăpost am găsit și unde limba noastră maternă în veci a răsunit cu glas de rugăciune — adică până la altarul închinat Dumnezeuului părinților nostri“ — și asta nu-i o frasă, ci un fapt, ce constituie un nou și mare pericol.

Eată, în cele următoare, expunerea acestui pericol.

„Nemzet“ despre
liturgia maghiară.

Oficiul unguresc al guvernului maghiar publică următorul comunicat oficios, care merită toată atențiunea noastră:

„Înțelepciunea guvernului și a corului episcopesc a aflat modul ca să resoalve cu succes această afacere delicată și de mult trăgănată. Deja putem spune atăta, că rezolvirea e aproape numai chestie de timp. Guvernul și corul episcopesc convingându-se, că de această chestiune se leagă un mare interes național, fiind deja și până acum 200.000 de greco-catolici de limbă maghiară, sînt hotărîți a nu lăsa să se iee chestiunea aceasta dela ordinea zilei. Dar' știu și simțesc acești factori, că trebuie să procedă cu circumspecție înțeleaptă. În aceasta însă le servește spre mare ușurare, că Sfântul Scaun apostolic roman îi întimpină cu o hotărîță prevenire și bunăvoință. Ear' în această chestiune numai Roma poate decide, pentru-că aceasta e o astfel de chestie internă a religiei catolice, în care numai Sfântul Scaun roman poate fi competent.

Problema guvernului și a corului episcopesc este dublă: 1. Să ceară așa ceva respective să-și formuleze cererea între astfel de margini, ca aceea să se poată împlini. 2. Să subministreze informațiuni, și aceasta e lucrul de căpetenie, pentru-că din aceasta scot motivele pentru împlinirea cererii.

Pe cum am aflat noi, guvernul și corul episcopesc au aflat acel punct de vedere corect, pe care-l primise și în Roma și astfel cererea se va pute împlini. Introducerea limbii maghiare în ritual bisericii greco-catolice nu poate adevărat să meargă mai departe decât în biserică latină.

Ear' nisuița noastră să îndreaptă chiar într'acolo, ca ritual religios să nu fie pedecă maghiarisării nici în bisericile de rit grecesc.

Dar' părerea guvernului și a corului episcopesc în rezolvirea practică a chestiunii înclină mai tare spre direcțiunea, că această libertate liturgică trebuie să se extindă asupra tuturor credincioșilor greco-catolici.

Astfel nu e recomandabilă ridicarea unei episcopii greco-catolice maghiare deosebite, pentru-că prin aceasta numai am sparge riturile greco-catolice împărțindu-i în două turme. Aceștia ar fi patrioți buni, ear' ceea-lalți proserși.

Fiecare episcopii și comune bisericești trebuie să i-se facă posibilă maghiarisarea.

Ear' ce privește acum trimiterea informațiilor din partea guvernului și a corului episcopesc, aici se luptă mai cu seamă următoarele argumente: 1. Exempul celor de rit latin; 2. Favorurile date limbilor slavice și române. 3. Prescripțiunea, într'u cât în numeroase biserici greco-catolice și până acum au introdus deja faptele limba maghiară fără concesiune legală și încă de stăta timp, că aceasta se poate privi de prescripțiune. 4. E de dorit mai cu seamă revizuirea cărților liturgice a greco-catolice, pentru-că nici unitate nu e în ele, dar' în mod volnic se lasă atară unele ceremonii și pentru-că sînt anticuate și pentru lungimea lor obositoare. Această revizuire este deci ocazie favorabilă totodată și pentru reforma în privința limbii. Trebuie să ne mai tragem seama și cu aceea, că liturgia aceasta maghiară nu se poate introduce de azi până mâne, fiindcă pedecile tehnice sînt uriașe, ba cu mult mai mari, decât cele principale. Însăși numai revizuirea ritualului recere multă grijă, osteneală și muncă. Apoi e vorba și de tipărirea alor vre-o 100.000 de exemplare de cărți rituale“.

Aprecierile „Unirei“.

Comentarea acestui criminal comunicat o lăsam „Unirei“ din Blaj, ca mai competentă.

În ultimul seu număr organul bisericesc din Blaj apreciază la primul loc acest nou plan de maghiarisare.

Eată unele părți din articolul „Unirei“.

Guvernul și episcopatul maghiar.

„Comunicatul acesta — scrie „Unirea“ — merită cea mai încordată atențiune. E drept, că din acest comunicat nu putem ști, care va fi finuta Romiei. Un lucru însă putem ști cu siguranță, anume care este scopul guvernului.

Comunicatul ne spune mai întâiu, că în chestiunea liturgiei maghiare între guvern și între episcopatul latin e înțelegere deplină, și că factorii acestia în comună lucrare întesc spre scopul prefapt. Oare corespunde întru toate adevărului comunicatul ziarului semi-oficios, noi nu putem ști. După-ce însă comunicatul din chestiune a fost reproducut de toate foile clericale fără de nici un comentariu, ori cel puțin fără-ca să contesteze înțelegerea aceea, trebuie să presupunem, că el corespunde adevărului. Stînd deci în presupunerea aceasta întrebăm: e cineva, care nu vede extrema importanță a alianței dintre guvern și episcopatul latin?

Treaba adevărată stă așa:

Episcopii latini în o chestiune, care atinge exclusiv biserică de ritul grecesc, în loc de a se pune în conșelegere cu episcopii bisericii de ritul grecesc, s'au pus în conșelegere cu guvernul.

Cu alte cuvinte, la rezolvirea chestiunii acesteia stăt de însemnat pentru biserică catolică de ritul grecesc din Ungaria episcopii de ritul grecesc vor sta față nu numai cu guvernul, ci și cu colegii lor de ritul latin“.

Maghiarisarea prin biserică.

„Al doilea lucru — continuă „Unirea“ — care reese din comunicatul semi-oficios, e, că acum nu se mai urmărește înfrînarea unei episcopii maghiare de ritul grecesc, nici nu se intenționează scoaterea totală a actualelor limbi liturgice, ci numai atăta se urmărește, ca bisericile de ritul grecesc să nu mai fie pedeci în calea maghiarisării credincioșilor de ritul grecesc; se intenționează adevărat maghiarisarea părților așa numite necanonice ale liturgiei, cari sînt destinate pentru popor.

De aici urmează, că într'adevăr episcopii latini s'au pus înainte în joc. Ei adevărat știu, că Roma nu va admite nici-odată introducerea unei limbi liturgice noue. Dar' tot ei știu, că Roma permite folosirea limbilor moderne în acele părți ale liturgiei, cari ating mai desaproape pe credincioși, cum a permis p. es. Melchiorilor folosirea limbii arabe la ectenii, la apostol și Evanghelie, la cântări ș. a. m. d. Lor deocamdată și atăta le-ar fi destul.

Urmează mai departe, că nici episcopie separată maghiară de ritul grecesc nu le trebuie. O și spun limpede, că de ce nu le trebuie o astfel de episcopie. Pentru-că atunci Maghiarii de ritul grecesc ar forma un corp izolat și nu ar pute să promoveze maghiarisarea în mijlocul celorlalți credincioși aparținători ritualului grecesc.

Urmează deci în urma urmelor, că scopul, la care se ținteste, nu e binele spiritual al credincioșilor, ci maghiarisarea credincioșilor de ritul grecesc cu mijlocirea bisericii“.

În fața acestui pericol, în fața „poate a celui mai periculos atac“, cum zice „Unirea“, e datoria noastră să ne pregătim, să ne ridicăm unul ca unul, căci pe toți ne amenință, și să protestăm în contra maghiarisării!

În ce privește însăși chestiunea aceasta și dezvoltarea ei la Roma, „Unirea“ ne asigură, că episcopii nostri și-au făcut datoria și vor continua a și-o face.

„Lupta e declarată! — exclamă „Unirea“.

Locul nostru în jurul arhierilor nostri! Cei lași să se deie în lături!

Să ducem la învingere dreptul peste — forță!“

Dar' și până-ce arhierii ne vor chema la luptă, căci aci dela ei aștep-

tăm signalul — noi să ne facem datoria la fiecare prilej.

Aci este adunarea conchemată pe Marți.

Ea are de scop a protesta în contra maghiarisării numelor de comună; în contra noului proiect de lege, care vatemă așa de brusc drepturile autonomiei bisericești și școlare. Preoții deci să-și facă și acum datoria de păstori! Să lumineze poporul asupra pornirilor de maghiarisare și să-l îndemne a protesta, demn și hotărît.

Acum, mai mult ca ori-când, să ne ridicăm cu toții. Dar' cu toții, dela opincă, până la vladică!

Luptele Românilor.

VIII.

Luptele din 48 și 49.

(Urmare și fine.)

Așa se explică faptul că, puterile insurgenților au contrabalansat în cele mai multe ciocniri forțele trupelor imperiale. Dacă acestea au reușit să reușească la Mureș-Oșorheiu, la Ocna, la Copsa, la Mediaș, etc., nu e mai puțin adevărat, că trupele insurgenților, comandate de polonezul Bem, au avut tot atâtea victorii și au ocupat, fie și temporar, Clujul, Sibiuul, Brașovul, etc.; alte lupte au avut un rezultat îndoiș, în ce privește victoria, precum d. e. acea dela Simeria; apoi trupele imperiale, care au luat de multe-ori pe fugă trupele ungurești, au fost și ele de multe-ori pe fugă, ba chiar nevoite să se refugieze în Bucovina și Muntenia; în sfîrșit intervenția Rușilor, la cererea mascată a autorităților imperiale, care își peruseră capul, n'a fost de sigur un succes pentru austriaci.

Un singur punct în toată Transilvania nu căzuse în stăpînirea insurgenților: erau Munții-Apuseni, patria bravilor Moși. În cele patru luni cât Ungurii erau stăpâni-despoți peste țeară și când tribunalele de sânge condamnaseră la moarte peste 6000 de oameni, din ordinul lui Csányi, o creatură de-a lui Kossuth, toată inteligența română și toți acei cari nu voiau să-și peardă viețua numai ca niște victime sëlbatăcicii puternicilor zilelor de atunci și într'un chip nefolositor pentru națiunea lor, se retrăgeau în Munții-Apuseni, ca în singura fortăreață necăzută încă în mâinile vrășmașilor rebeli și victorioși.

Aci Românii izolați erau lăsați la propriile lor puteri. Ajutor dela nimeni nu le era iertat să sperè. Și, pe de altă parte, ei trebuiau să știe că învingătorii nu-i vor lăsa în pace, ca o enclavă independentă într'o țeară curerită, ci vor căuta să-i atace, ba încă fără milă și fără cruțare. Așa dar' ei trebuiau să-și pregătească apărarea. Și în ce condițiuni! Arme și munițiuni nu aveau decât prea puține; tunuri nici unul; oameni deprinși în ale armelor de abia căpîva; și, peste tot, oameni în stare de a purta armele — pușini.

Dar' dacă toate le lipsiau Românilor, aveau în schimb avantajul că le lipsiau și generalii nemți, cari numai încercau oamenii și lucrurile.

Lăsați astfel de capul lor, Românii și-au organizat apărarea într'un chip care face onoare însușirilor lor răsboinic.

Profund cunoscători ai caracterului Maghiarilor, ei au respins, prin vocea lui Avram Iancu, ori-ce propunere de pace amicală, care n'ar fi fost decât o înșelăciune, după-cum cu prisos s'a

dovedit în urmă. Ear' când au fost atacați, ei s'au apărât ca niște lei.

Rar s'a pomenit în istorie atâta eroism!

Nu aveau tunuri, dar' și-au făcut din butuci de brad; preoții, ca parochol Groza, Fodoreanu și Gomboș, erau în fruntea poporenilor lor, lup-tând alături cu ei, conducându-i și îmbrăbătându-i. Mai mult, femeile chiar au luat parte activă la luptă, precum d. e. femeile din Buciumani, din Marișel și Fântânele.

Astfel pregătiți și însuflețiți de sfințenia cauzei ce apărau, Românii au respins o serie întregă de atacuri, cu un succes zdrobitor pentru inamici.

Oastea lui Hatvany a fost nimicită în două ciocniri violente în jurul Abru-dului, și însuși Hatvany de abia putu scăpa cu fuga, însoțit de câțiva din ai sei.

Oastea colonelului Kemény, de patru-cinci ori mai numeroasă, a fost deasemenea nimicită în Zarand, lângă Buciumani, ear' resturile ei, puse pe fugă, au fost decimate de Buciumani și Mogosani în Valea-Cerbului. Kemény de abia a putut scăpa fugind, din această luptă, care a durat nouă zile.

În sfârșit, oastea lui Vasvári, su-pranumit și »Kossuth-cel-mic«, a fost respinsă cu mari pierderi în ciocnirile dela Gelau și Marișel și apoi cu de-servirire zdrobită la Fântânele, unde femeile cu deosebire s'au distins prin curajul lor. Vasvári a rămas mort în mijlocul alor sei, plătind astfel scump curajul de a înfrunța pe bravii fii ai munților noștri.

Și, se nu uităm, acestea s'au petrecut la 1848. Cât s'au schimbat lucrurile de atunci încoace, când inteligența noastră e atât de numeroasă, ear' satele noastre pline de foști și actuali soldați, deprinși mai bine cu mânuirea armelor!.

Într'un cuvânt, națiunea română s'a manifestat în 1848 ca o națiune demnă și conștientă, când e vorba să-și afirme drepturile, și cu neasemănare bravă, când e vorba să-și le apere.

Sibiu, 10 Dec. n.

Partidele maghiare și Bánffy. Partidele independiste au pus lui Bánffy în prospect obstrucția față de noul proiect. În ședința de ieri a camerei s'a și început șirul vorbirilor obstrucționiste. La cuvânt înscriși sunt 26 oratori. Independenții nu prea sânt aplicați a intra în țirguiele cu Bánffy, ei pretind retragerea necondiționată a proiectului. Partidul lui Apponyi încă nu și-a precizat situația, majoritatea e rezolată întru a lupta contra. În partid există netaștelegeri. Se crede, că fidel principiilor sale de drept public va vota proiectul în general, dar' va desaproba procedura lui Bánffy. Partidul popular n'a decis nimic, azi ține conferență. Cum scrie „Alk.“ nu se vede a avea încredere în Bánffy.

Toate partidele sânt în agitație, numai în partidul liberal e pace și așteaptă în liniște, ca să poată vota.

Ministrul croat rămâne. Știrea despre retragerea veteranului ministru croat Josipovich, care am dat-o și noi, se deminte de oficiosul „Bud. Tad“. Dar' se susține, că Josipovich și-a fost dat demisia, și că a avut conflict cu ministrul de finanțe Lukács. Numai cât în urma intervenției consiliului de ministri ear' și-a retras demisia, fiindcă Lukács a fost silit să cedeze.

Autonomiștii și liberalii în Fiume.

Dela conferența, ținută alaltăieri de cei 47 reprezentanți abziși, s'a așteptat, ca să se unească cu liberalii Dell'Asta, Osiotta și Maderspach, despre cari se credea, ca foști membri suplenți ai reprezentanței, că vor intra fără alegere în reprezentanță. Dar' acest fapt e contrar statutelor. Conferența de alaltăieri a decis, că cu liberalii lui Dell'Asta nu pășeste la nici un fel de compromis.

Instalarea noaui guvernor va fi la finea lunii acesteia sau în primele zile ale lui Ianuarie. La mandatul vacant dela Mura-szombat va fi candidat din partea liberalilor Széchenyi Tivadar.

Ungaria „independentă“.

— Noul provisoriu în dietă. —

Am anunțat, că Bánffy în ședința de Luni a dietei a prezentat proiectul despre dispunerea de sine stătătoare (önálló rendelkezés). Proiectul constă din 3 §-i, în care se regulează provisor afacerile vamale și de bancă și unele chestiuni în legătură cu acestea. Legea va intra în putere la 1 Ian. 1898, dar' dacă s'ar pute încheia provisoriu până la 31 Dec. a. c., își perde puterea. Dacă nici până la 1 Maiu a. viitor nu s'ar pute trece provisoriu cu Austria, guvernul e autorizat a prezenta proiecte pentru regularea permanentă a chestiunilor regulate acum provisoric.

În ședința de Marți s'a început desbaterea în dietă.

Francisc Kossuth și-a început vorbirea anunțată în ședința precedentă, cu aceea, că proiectul s'ie dat mai întâiu spre studierea claselor, pentru-că e așa de important, cât nu e de ajuns ca să se asculte numai părerea secțiunii financiare. La această chestiune trebuia abandonată praxa necoresctă de până acum, de a nu asculta părerea claselor. În clase își pot spune deputații părerea fără considerare la disciplina de partid.

Continuând Kossuth declară, că după a lui părere, votarea primului provisoriu a fost o grăbire. Prin aceasta statul maghiar a făcut ofert Austriei, dar' Viena și-a respins. Ne-am deschis inima înaintea Austriei, să ne sugă puterea de viață, dar' ei nu și-a trebuit sângele nostru. Este evident, că Austriaci nu prea au voce de-a încheia cu noi pactul vamal și comercial. De ce dar' s'ie forțăm o stare nefirească? De ce să ne oferim dreptul nostru de dispunere de sine Austriei atunci, când după treizeci de ani facem primul pas pe terenul regulării unilaterale și când nici însuși guvernul nu crede, că putem să intrăm la tocmeli cu o Austrie constituțională. În împrejurările actuale nu putem forța lucrul decât prin paragraf împărătesc. Constituția maghiară însă nu recunoaște astfel de paragraf...

Hentaller: Nici împărat!

F. Kossuth explică apoi, între sgomote, că în Austria constituționalismul a degenerat așa de tare, încât nu se mai poate convoca nici reichsrathul. Un astfel de status quo, care îl forțează prin ordonanțe, nu-l primește. Se rentează oare a susține un status quo; care nouă nu ni-e folositor, ear' Austriei nu-i trebuie?

Continuând zice, că a sosit timpul dispunimilor de sine stătătoare permanente. A sosit timpul, ca țeara să facă primul pas pe terenul, deschis nu în urma tendinței dietei maghiare, ci în urma împrejurărilor. Nu crede, că coroana ar pune pedaci. Dacă coroana a sancționat căsătoria civilă, care se opune tradițiilor și sentimentelor ei personale; dacă coroana a putut suferi domnia cheh în Austria, atunci ar fi o vătămăre a ei afirmățiunea, că inima n'ar trage-o spre interesele Ungariei, pentru-că fi deneagă simțul constituțional și se încearcă a o aduce în contrast cu voința națiunii (!!). Stanga extremă nu cere un lucru imposibil de realizat, dar' va împedeca un plan, care vrea să zădărnicească o binevenită ocazie.

El și partidul lui nu vor perde din vedere vaza parlamentului, dar' pentru drepturile țerei vor lupta fără întrerupere. (Lungi aprobări în stanga extremă).

Ministrul Bánffy zise, că acum e a se delibera chestiunea, ca proiectul să se dea secției financiare, cum a cerut el, sau claselor cum a cerut Kossuth. (Voci: la austriaci!) Fiindcă proiectul nu conține decât susținerea statutului quo, nu e nevoie să se mai dea claselor, ci comisiunii financiare.

După acestea Bánffy părăsi sala. După el eși Tisza Kálmán și alți deputați guvernamentali.

Discuția s'a continuat. Au vorbit Bartha Ödön propunând, ca proiectul să se dea unei comisiuni ad hoc, cum s'a întâmplat și sub Francisc Deák. Olay Lajos sprijini propunerea lui Kossuth; deasemenea și Pichler, György Elek, Papp Elek și Holló Lajos. As-both e pentru propunerea lui Bartha.

Discuția s'a continuat în ședința de ieri. La cuvânt sânt înscriși 26 de vorbitori. Partidul independist a decis obstrucție față de proiectul lui Bánffy.

Primul orator în ședința de ieri a fost Marjay Péter, care sprijinește propunerea lui Kossuth. Protestează contra exprimării lui Tisza, că guvernului și-a dat autorizația de a lua refugia la ordonanțe în cas de lipsă și zice: Noi vom primi luptă, dar' nu ne vom abate nici-odată de pe calea bunei cuviințe.

Sima Ferencz a ținut o vorbire ne mai pomenit de lungă, în care continuu s'a abătut dela obiect. Președintele îl îndrumă la ordine de mai multe-ori și fi declară, că dacă nu ține seamă de îndrumări, fi detrage cuvântul.

Sima la urma urmelor declară, că nu e pentru nici un proiect, ci însuși va prezenta o propunere separată, ca proiectul să se dea îndărăt ministrului cu îndrumarea, ca să prezente proiect despre înființarea teritorului vamal de sine stătător.

Polonyi Géza în mijlocul ilarității dreptei spune, că propunerea lui Sima e contra regulamentului casei, pentru-că dela o propunere ministerială nu se poate denega desbaterea. E de părerea, că în chestiunea cuotei, M. Sa nu poate decide acum, pentru-că după lege guvernul ar fi trebuit să-i facă mai întâiu propuneri. A mai vorbit Barabás Béla. Discuția se va continua în ședința de azi.

Absolutismul în Austria.

Nesiguranței de până acum a stărilor din Austria s'a pus — la aparență — capăt. Cum? Așa cum prevestia aneviosul curs al pertractărilor ce pacificul guvern al lui Gautsch purta cu intransigenta opoziție germană, pertractări ținute în șach de poziția solidară și asemenea intransigentă a majorității slave.

Absolutismul! — eată soluția ce s'a dat, și singura ce s'a putut da, pentru moment — crizei din Austria.

Parlamentul nu va mai fi convocat multă vreme, guvernul va proceda, conform §-ului 14, absolutistic.

Fazele mai noue ale situației se resumează în următoarele:

Ținuta guvernului.

Prim-ministrul Gautsch a chemat alaltăieri la sine pe dep. Funke, seniorul partidului german progresist, și și-a comunicat poziția guvernului față de hotărârea definitivă a stângei. A spus prim-ministrul, că deocamdată guvernul nu-i aplecat a prezenta nouă propuneri de compromis partidelor, de altă parte însă e serios decis a restabili cât mai curând stările parlamentare.

S'a dat și un comunicat oficios asupra poziției guvernului.

Constată acest comunicat, că guvernul a adus la cunoștința deputatului Lavoorski, reprezentantul majorității parlamentare, și deputatului Dr. Funke, reprezentantul opoziției, că pertractările ce s'au urmat le consideră încheiate.

Astfel — urmează comunicatul — întrunirea de nou a parlamentului în acest an e mai mult ca exclusiv și provisoriu cu Ungaria se va face, cu ordin imperial, pe temeiul §-lui 14 al legii fundamentale a statului.

Dacă și când va fi de nou convocat parlamentul, nu se poate încă statorî acum, — termină comunicatul.

Dia felul cum e redactat acest comunicat, în cercurile politice se deduce ca sigur, că Gautsch nu se cugetă și nu se poate cugeta să guvernese timp mai îndelungat fără parlament.

Înainte de-a se convoca însă parlamentul, va trebui să se aducă în ființă un modus vivendi între Cehi și Nemți, pentru a se face posibile stări parlamentare ordonate.

În același înțeles scrie și Fremdenblatt, organul ministrului de externe.

Deputații — se duc.

În vederea amnării pe timp nedeterminat a reichstagului, cei mai mulți deputați au părăsit Viena.

O conferență confidențială a clubului opozițional ținută alaltăieri, a fost tocmai din cauza aceasta slab cercetată.

Manifeste către alegători.

Partidele opoziționiste se pregătesc a lansa în curând un manifest comun către alegători, desfășurând un detaliat exposu al stărilor parlamentare și al cursului lor de până acum.

Se susține, că antisemiții nu vor semna manifestul, de vreme-ce sânt nemulțumiți cu ținuta unora din corifeii celorlalte partide germane.

Un asemenea manifest către alegători vor adresa probabil și membrii majorității parlamentare.

Guvernul și — cuota.

Pe lângă chestia provisorului cu Ungaria, guvernul Gautsch are să rezolve și chestia cuotei.

Cum cele două guverne ale monarhiei n'au putut ajunge la înțelegere în acest punct, rezolvarea va fi încredințată Coroanei.

Hotărârea Coroanei, care se așteaptă pe proximele zile, va statorî statu quo,

adecă raportul de 70—30%, care va mai rămân în vigoare un an.

Resolvată odată chestia cuotei, delegațiunile se mai întrunesc odată pentru a statorî budgetul comun.

Dela Praga.

În Praga o nemulțumire profundă domnește, din cauză că staturul se susține încă. Liniștea e numai la aparență. Sub spuză ferb mereu patimile naționale. Zi de zi se întâmplă dueli și îi-colea turburări.

Din cauza întinsei agitațiuni ce și acum se observă în Boemia, e exclus, ca dieta boemă să fie convocată în luna aceasta, de oare-ce nimeni nu poate lua garanții pentru siguranța personală a deputaților.

Mandatul lui Wolf.

În cercul electoral Plantachan, devenit vacant prin abdicarea deputatului german Iro, va fi candidat Wolf, al cărui mandat din cercul Frautenau e atacat prin protest.

Furia maghiarisărei.

Guvernul se apără, că prin noul proiect despre numele comunelor ar tinde la maghiarisare. Dar' chiar din motivele, ce invoacă, reese furia maghiarisărei de care e cuprins.

Eată ce scria demăzi Nemzet, oficiul unguresc al guvernului:

„Ideea de naționalitate nu poate avea în cadrul statului unitar maghiar decât o importanță culturală, eară nu și politică.

Daco-românismul este atentat criminal față de națiunea maghiară și contra consolidării statului. Nici individualitatea săsească nu poate avea caracter politic, ci exclusiv numai cultural și social.

Dacă vrea să fie altceva, atunci este un atac contra tendințelor noastre naționale, sau cel puțin o disarmonie netolerabilă. Credem tare, că atitudinea șovinismului săseesc față de maghiarisarea numelor de localități se bazează pe o greșală.

Ori-ce nume ar avea cutare localitate, locuitorii ei pot să fie de sentimentele cele mai maghiare. Cu toate-că Ciongradul are numire slavă, totuși el este maghiar băștinăș chiar și în limbă. Și dimpotrivă, între zidurile unei localități cu nume maghiar, răsună limbă străină.

Botezarea cu numiri maghiare a cătorva localități cu limbă săsească și vaiașă nu va influența la maghiarisarea forțată a locuitorilor sei. Legătura etnică a populației nemaghiare nu va ajunge la nici o rupere; și dacă legătura politică (maghiară) se îndreptă, contra acesteia nime nu poate excepționa nici o naționalitate, presupunând că tendințele ei nu sânt contrare patriei. Dacă însă sânt anti-patriotice, atunci e nevoie cu atât mai mare de sugrumarea lor.

De altmintrelea și din punct de vedere geografic, ca și administrativ, este necesară fixarea cătorva nume de localități și încetarea nesiguranței. Nu numai o comună are atâtea numiri, încât aproape nu te poți orienta asupra lor. Astfel dar' acusa cu maghiarisarea nu este adevărată și cel mult poate să fie vorba despre aceea, că pe lângă realizarea regulării comune a intereselor, se poate promova și maghiarisarea numelor de comune.

Din parte-ne nu căutăm conflictele, nici nu ne ferim de ele dacă le întâlnim, urmând interesului comun.

Facem atenți cu deosebire pe Sașii ardeleni, să nu-și dea silință a prezenta în colori de situație deosebită politică starea lor culturală și etnică. Și aceasta nu numai pentru-că își pot face lor neplăceri, ci pentru-că pot să-și pericliteze și puțină simpatie ce le-a mai rămas în Germania.

Dela toastul din Budapesta al împăratului Wilhelm II, este grea problemă a face nume rău Maghiarilor în Germania. De altfel să-și însemneze Sașii, că chiar și marile șovinism german nu-i ține pe ei de Nemți, decât numai din punct de vedere etnic. Din punct de vedere politic sânt considerați și ei ca Maghiari, după conceptul mai nou clarificat al Germanilor...

Aforisme politice

— Una la zi. —

Părerile unui popor atrină totdeauna dela cause mari generale, cause care furfuresc asupra țerei întregi, însă legile unui popor sânt prea adese fapta a cătorva puține individualități puternice, care se află în opoziție cu voința națională.

Bukle.

Din Bihor.

— Scrisoare particulară. —

Crișul-negru, 5 Dec.

„Apa trece petrele rămân“. — Oprea „Astrei“. — Peatra românismului.

Când Românul e copleșit de veneticii, cari nu se îndestulesc că-l sug și tund, ci îl mai și batjocoresc, cu o abnegațiune și flegmă proprie să mângâie cu zicala „Apa trece petrele rămân“. Firește, că zicala aceasta nu se refereste la apa din izvoarele ce alină so-rea, răcoarește aerul și spală sudoarea muncitorilor, ci la apa aceea care vine cu norii celor din țeară și lume, năpăstindu-se asupra ținuturilor, turburând izvoarele cristaline, rostogolind și murdăriră petrele ce-i stau în cale, ear' cu munca sa distrugătoare, lăsând în urma sa gropi și spărturi, cari adese-ori veacuri întregi nu se pot repara. O meditațiune ori-cât de superficială ne poate convinge, că zicala aceasta românească, mai ales în împrejurările de față, e cât se poate de optimistă.

Cine va afirma contrarul, poftim să vină în comitatul Bihorului, unde lozesc un pătrar milion de Români, dar' să percurgă numai ținutul dela Orade spre Ceica, Beiuș, Vaszau până la frontariile Transilvaniei, în lungime cam de 100 chilometri. Va afla aici un ținut compact românesc cu circa 100 mii locuitori.

Oare când va înceta curgerea apei aceleia, slujbe ne năpăstuește cu puhoiul diferiților alabaștri și Jidani, care ne-a văpsit petrele cu farbă de-al de Rezei, Goldiș și alții, făcând spărturi și gropi, din cari nu se poate descurca simțul național?

„Astrea“ noastră și-a ținut ochii spre ținutul acesta, ca cel puțin culturalmente să spele giodul ce lasă apele turbare pe petrele românismului. Spre acest scop au hotărât, ca în vara viitoare să-și țină adunarea generală în centrul acestui ținut: în Beiuș. Inteligența din Beiuș a și conchamat pe 2 Decembrie a. c. n. adunare, spre a se înțelege despre modul primirei și constituirei. Însă ce se vezi? Statutele „Astrei“, confirmate numai mai din zile de ministrul ungar, au căzut în spărturile și gropile puhoiului pretorial din Beiuș. Acest pretor ivit pe șeurile de lângă Tisa, a picat din norii șovinismului în Beiuș. O capacitate nulă. E în curgere în contra lui o cercetare disciplinară, din care însă e mai mult ca sigur, că va eși spălat.

Mai bine de două decenii fericește acest „jô fogdă meg“ Beiușul, ba și-a așezat și pe fratele sau ca notar în Beiuș.

Acest dragău de pretor, căruia Băiușenii îi conced atâtea și care trăește aici pe spatele Românilor, nu s'indestulește cu aceste, ci ne și mai batjocorește, cum a făcut și acum, oprind adunarea „Astrei“. El puse deodată în mișcare, în contra ei, gendarmeria. Adunarea era să se țină în școala gr-orient., însă vrednicului învățător, tocmai în momentul acele și-se întâmplase o jelu sfâșietoare de inimă, decedând fiul sau, un preot tânăr și harnic din Curtici. Și nici această împrejurare atât de tristă n'a împedecat pe gendarmi, ca să-și facă vizitele lor, deși au putut să se convingă, că nimănu nu-i era nici prin minte, ca să țină adunarea acolo.

Cum dar' vom apăla giodul, ce murdărește peatra românismului? Și oare cei-ce se afirmă de ai noștri, însă din unele interese servesc șovinismul, fie măcar și cei cu „situațiunea schimbată“, nu sânt și ei gioduri de curățit de pe petrișul român? Ax.

CRONICĂ

Sibiu, 10 Dec. n. 1897.

„Mercur“, societatea comercială pe acții din Dej, își va începe activitatea sa la 12 l. c. cu o prăvălie românească. Se atrage deci atențiunea inteligenței române și cu deosebire a preoției și învățătorimeii din acel comitat, ca să informeze poporul despre deschiderea acestei prăvălii, unde se află de vânzare pe lângă cele mai moderate prețuri, toți articoliile aparținători manufacturii, spișeriei și ferării.

Diracțiunea.

Jeszenszky și „Coroana României“. „Budapesti Közlöny“, monitorul oficial unguresc, în numărul seu de Sâmbătă a publicat decretul regal unguresc, prin care Jeszenszky este autorizat a purta insigniile de mare oficer al „Coroanei României“, pe baza brevetului regal român cu data de 12 Octomvrie.

Ei, mai dubitează acum cineva, că „n'a fost decorat Jeszenszky“?!

Hymen. D-șoara Lucreția Tămășdan și dl Iuliu A. Herbay fidanțați. Arad, 5 Decembrie 1897.

Convocare. Adunarea generală ordinară a reuniunii de lectură „română-serbă”, la care sînt prin această toți membrii pofitiți a participa, se va ține Duminică în 9 Ianuarie st. n., la 3 ore p. m., cu următorul program: 1. Deschiderea adunării. 2. Raportul comitetului. 3. Raportul casarului și bibliotecarului. 4. Alegerea comitetului pe anul 1898. 5. Eventuale propuneri. 6. Închiderea adunării. Orșova, 5 Decembrie st. n. 1897. Mihail Bălașiu, preș. reun. Traian Hențu, not. reun.

Pentru medicii români. Postul de medic cercual cu sediul în Cenade (comitatul Alba-inferioară, cercul Blajului) a devenit vacant. Emolumentele sînt: 500 fl. leasă anuală și 150 fl. paușalii. Privitor la taxele de vizită medicul se poate învol liber cu comanele, pe cei săraci însă trebuie să-i îngrijească gratuit. Cercul medical îl constituie notarietele Mănăre, Șoroștin și Cenade, cu 9 comane (10,652 suflete). *Petițiile sînt a se adresa protopretului din Blaj Simonffy Alajos pînă în 26 Dec. n. a. c.*

Neorolog. Familia Ioan Droc Barcianu din Giurgiu ne anunță cu adăncă durere neașteptat și mult regretat sfârșit al copilului lor Octavian Ioan, răposat la 24 Nov., în etate de abia 3 ani.

Afaocrea Dreyfus — îngropată. S'a adus în fine și la senatul francez afacerea Dreyfus și asta pare a fi — ultimul act. Senatorul Scheuer Kestner interpellând guvernul și-a susținut părerea, că Dreyfus nu-i vinovat, dar n'a produs dovezi noi. Prim-ministrul Méline și ministrul de război Billot și-a repetat declarațiile date la camera în înțeleasă, că Dreyfus e vinovat, ear' că pentru Walsin-Essterházy, s'a povnit cercetare contra lui, dar' pentru o afacere cu totul aparte de chestia Dreyfus, anume pentru falsificare de acte publice.

Neomenii și volnicii ungurești. Din B. Huedin ni-se împărtășesc vestii revoltătoare despre neomeniile și volnicile ce cățiva slujbași ai stăpînirii se vîrșesc cu pécătoasa îndrăzneală în comuna curat românească Mărgău.

Anume de trei ani de când funcționăz harnicul învățător Ioan Mango s'a desfășurat o muncă atât de frumoasă pe terenul de învățatură populară, încât la examene pînă și Ungurii se vîd siliiți a recunoaște, ca zău „nagyon szép” (foarte frumos) e rezultatul. Bă notarul ungur Sikó Kanut se fi zis cu un prieten: „Még a negyedik gimnásimban sem tudtam annyit!” (Nici în clasa IV-a gimnasiai n'am știut atât!).

Avînd în vedere ca toți copiii îndatorați a cerceta școala se poată fi bine luați la învățatură, cei chemați s'au grijit pe acest an școlar de o nouă putere învățătorească, alegînd și o învățătoreasă.

Acest fapt i'a scos din fire pe micii tirani ai comunei: fisoğăbirînul Kertész și notarul Sikó, cest din urmă un om scăpătat cu totul, ajuns acum adevărat Pașă în comună, pe care o „administrează” de se te ferească sfîntul!

Volnicile și neomeniile împotriva școalei s'au început așa, că notarul pe lângă toate provocările pacifice nu vrea să golească cele trei chilii școlare, pe cari senatul școlar le dade drept cancelarie comună, pînă se va cladi o casă a comunei, — deși casa comună e acum gata, așidă din banii Românilor, cu 6 chilii, cari se vede că nu sînt de ajuns „nemeșului” de notar!

Dar' a mers și mai departe notarașul cel volnicos. Cu dela sine putere a pus la cale, prin slugile sale, o adunare populară, care se ceară a se țerge postal al doilea învățătoric. Celalalt tiran, fisoğăbirînul Kertész a dat voce în scris pentru ținerea adunării, deși bravul director școlar Aurel Ursică i'a spus, că n'are drept să se amestece în afacerile de sine stătătoare bisericesti și școlare. Și s'au găsit cățiva rădăciți, cari s'au dus la adunare, unde au făcut voia dușmanilor școlare, rănindu-l Totuși, consistarul așidînd cum ată lucrul, a aprobat repartiția pentru salariile învățătoresți, Kertész însă, căruia i'a s'asternut lista, n'a vrut să iee măsuri pentru încasare, ci cu tovarășul se notarul îndeamnă pe oameni să nu plătească nimic!

Ar fi vremea, ca slugarnicii și micii de suflet din comună să vadă, că cameni d'al de Kertész și Sikó număbinele nu-l voiesc Românilor, și să se pue și ei întru sprijinul și apărarea școalei atacate de dușmani! *Așa face ori-ce bun Român!*

Funcionarii „Astrei”. Ieri a ținut ședința extraordinară, comitetul „Astrii” și-a completat alegerea noilor funcționari, începută în ședința anterioară. Acum corpul funcționarilor de nou aleși se compune astfel: casar: Leontin Simonescu, secretar II: Dr. Ilie Beu, medic; bibliotecar: Nicolae Togan, preot; arhivar: Ioan Popovici, profesor; econom: Ilie Moga, învățător; cancelist: Romul Simu, învățător. În ședința ordinară a comitetului s'a luat hotărîrea principală, că postul de profesor la școala de fete este incompatibil cu cel de secretar II.

Știri mîruntie. La Cristiania a ars total o mare tipografie a statului; pagubele tre-o 300.000 coroane.

— În Zenta doi oficiali unguri s'au duceat pe moarte; unul a fost atît de grav tăiat cu sabia, că nu mai e speranță de salvare.

— La Perlak postarul Krist Arpád a curat sumedenie de bani; e arestat.

— La Paris un domn elegant și-a împușcat pe stradă tînăra soție și apoi pe sine, după-ce și tocasi întreaga avere la bursă.

— Insula Cagliari a fost total pustie de un potop; 30 de case dărîmate; locuitorii s'au refugiat în biserică; s'au întemplat mai multe naufragii; pagubele mari.

— În Viena un căne turbat a mușcat grav mai mulți oameni; doi polițiști abia i'au putut așine calea, ca să-l omoare.

— La Londra un vechiu luptător cu boxul, Walter Croot, a fost omorît în lupta cu un luptător american, Barzi; poliția a arestat pe toți căți au asistat la luptă.

La
Abonament lunar
pentru Decembrie st. v.
— cu prețurile din capul foii —
invitã
Administrațunea ziarului „TRIBUNA”

ECONOMIE.
„BIHOREANA”.

In sfîrșit se va înființa o bancă românească și în acel loc, care mai multă lipsă are de instituțiuni românești, fie ele culturale, politice ori economice: în Bihor.

O se avem și „Bihoreana”, după care mult s'au dorit toți Români. Publicăm mai în jos prospectul și atragem atențunea tuturor Românilor cu bunăstare la această mare instituțune.

Bărbații, cari iscălesc acest „prospect”, sînt garanți solidă, că „Bihoreana” bune prospecte are.

S'a aliat Sălagiul cu Bihorul, ca să pună la cale acest institut, și noi dorim, ca să reușească spre binele poporului primejduit din Bihor.

Recomandăm încodată sprijinirea „Bihorenei” și anunțăm, că în redacția noastră este deschisă o listă pentru subscriere de acțiuni. Condițiile se vîd din următorul:

1. Subscrișii fundatori luăm inițiativa pentru întemeierea unui institut de bani, pe timp nedeterminat, sub firmă „Bihoreana, institut de credit și economii, societate pe acții în Oradea-mare (Nagyvárad)”.

Scopul societății este a deștepta spiritul de economie în toate clasele societății, prin depuneri spre fructificare; și prin deschidere de credite solide, a înlesni ori-ce lucrare onestă pe terenul agriculturii, industriei, comerțului și a altor afaceri economice.

2. Societatea se înființează cu un capital de 200.000 fl. sau 400.000 coroane.

3. Capitalul social de 200.000 fl. respective 400.000 coroane se împarte în 2000 acții de câte 100 fl. sau 200 coroane.

4. Subscrierea acțiilor se încheie cu ziua de 15 Martie 1898 st. n.

5. La subscrierea acțiilor sînt a se plăti 10% din valoarea nominală a acției, adecă după fiecare acție câte 10 fl. sau 20 coroane, și 2 fl. spese de fondare.

La 30 zile după adunarea generală constituantă vor fi a se plăti direcțiunii 20% din valoarea nominală a acțiilor, adecă după fiecare acție, câte 20 fl. sau 40 coroane.

Ear' restul de 70% va fi a se plăti la provocările direcțiunii; însă direcțiunea nu va pute pretinde plățirea în rate mai mari de 10% și în termeni mai scurți de câte 3 luni.

Fundatorii își susțin dreptul de a alege prima direcțiune, pe trei ani. (Legea comercială §. 183).

7. În cazul când s'ar subscrie mai multe decăt 2000 acții, reducerea se va efectua în proporțiune dela aceia cari au subscris mai multe acții.

Adunarea generală constituantă poate decide însă și ridicarea capitalului social pînă la suma subscrisă.

Oradea-mare, 23 Septembrie 1897.

Ioșif Vulcan, redactor și proprietar în Oradea-mare; Nicolae Zgre, avocat în Oradea-mare; Toma Păcală, protopop în Oradea-mare; Ioșif Roman, adv. în Oradea; Dr. Coriolan Pap, avocat în Oradea-mare; T. Kó.ári, preposit capít. în Oradea; Petru Mihașiu, protopop gr.-cat. de Oradea-mare; G. Pop de Băsești, prop. în Băsești; Dr. Florian Dama, avocat în Oradea-mare; Samuel Ciceronescu, prof. prep. în Oradea; Vasiliu Ignatu, adv. și prop. în Beiuș; Dr. Aurel Lara, avocat în Oradea; A. Palladi, preot și proprietar Feneș; Andreiu Horvath, presbiter în Oradea; Dr. Gavriil Cosma, adv. și proprietar în Beiuș; Dr. I. Nichita, avocat în Șimlău; Victor Ulyes,

proprietar în R.-Cristur; A. Cosma, director executiv al „Silvaniei” în Șimlău; Mihaiu Velici, adv. în Chișineu; Petru Pántya, comerciant în Oradea; Dr. Nic. Oncu, directorul inst. „Victoria” în Arad; Dr. Iustin Pap, adv. și prop. în Tinca.

„Cordiana”, societate pe acțiuni cu sediul în Foventea (Fófeld), este autorizată de onor. tribunal comercial din Sibiu, prin decisiunea cu nr. 5952 din 21 Octombrie a. c. și astfel își va începe regulat operațiunile sale cu prima Ianuarie 1898, de când operațiunile casei „Daniel R. Cordescu”, facțeează și trec asupra „Cordiane”.

Direcțiunea se compune din: d-nii Nicolae Moldovan, administrator protopopesc în Noerich, ca președinte, Ioan Buna, paroch în Foventea, ca vicepreședinte, Daniel R. Cordescu, membru și director executiv, Petru Nastase, primar în Foventea, Aurelian Ne-gruți, notar cercual în Noua-româneș, Mi-chail Stoica, director de școală emeritat în Săliște și Ioșif Lissai, șef-comptabil la „Albina” în Sibiu.

Tribuna Literară.

Dela Teatru.

Aseară s'a jucat o admirabilă piesă pentru distracție. Motivele moderne au făcut să placă atît de mult și să producă atîta haz. E vorba de Hans Hückebeln, farsă în 3 acte de Blumenthal și E. Kadelburg. Acțiunea se petrece în Berlin. Cinematograful, una dintre ultimele invențiuni ale lui Edison, produce încurcătura. Întîlnirea gingașă, a bărbatului dus în afaceri comerciale la Ostende, e surprinsă și adusă în cinematograful Berlin. Bărbatul își aduce nevasta cu soacra, venită la Berlin, să le arete, ce e mai ncu. Din întemplare le duce la noutatea actuală, fără a ști ce tablouri are cinematograful. Vă închipuiți ce a putut să fie, când nevasta și-a văzut bărbatul reproduc la punctul 6 într'un rendez-vous dela Ostende, gata, a sîruta pe o damicelă. Șirul de încurcături e lung și toate produc atîta haz. Piesa a fost jucată de cele mai bune puteri ale teatrului. Lenor, Mackesch, Eleonore Weiser, Prüllor, Anstlerlats, Alf. Fischer. O piesă așa de veselă rar se dă ocazie să vezi. Nu o putem recomanda îndeejuns Sibienilor, dacă se va mai juca.

Mai nou

Altă volnicie.
Primim următoarea telegramă:
Școala din Ciucea a fost azi închisă. Raport urmează.
Adecă în fiecare zi o nouă volnicie.

Bibliografie.

VOCI DIN PRESĂ

despre
CASTELUL DIN CARPAȚI.
Liga Română.

„Romanul acesta, care a fost primit de publicul francez cu același interes, cu care el întimpină toate scrierile marelui romancier, prezentă pentru noi un farmec deosebit.

El este luat din vieța poporului român din Transilvania și dă în această formă o imagine plastică strănilor despre raporturile culturale și naționale ale Românilor de peste munți.

Ca toate romanurile lui Jules Verne, el este un product al unei imaginațiuni de o extraordinară putere și se cetește cu un interes mereu încordat.

Traducerea română, făcută de dl Victor Onișor e foarte îngrijită. Limba, în afară de câteva expresii obișnuite în graiul ardelenesc, e clar și frumoasă. Tiparul e chiar admirabil. Volumul cuprinde și o mulțime de ilustrațiuni splendide, așa că el nu ar trebui să lipsească din casa nici unui amator de literatură”.

Musică. Au apărut în edițiune litografată 4 piese musicale arangiate pentru cor mic de dl Val. Magdu: „Iorghina”, cîntec popular de prin pășunile ungurene și băntene (cvintet); „Dorule o dorule”, cîntec popular de sub podgoriile aradane (cvintet); „Nuacs”, pe melodia dansului „Pe picior” din Bănat (sextet) și „Foase verde vîrșic” cîntec popular de pe șosele Băsei (cvintet). Se află de vânzare la autor în Arad. Prețul unei piese — 25 cr., toate 4 costă 80 cr., plus 5 cr. porto.

CĂLINDARUL POPORULUI

— pe anul 1898. —
— Voci din presă. —
Epoca.

Eată ce scrie recensentul literar al Epocii din București sub titlul:

— Un călindar al Poporului. —

Vestitorii anului viitor au început să apară.

Parisul, în special, ne-a trimis peste două-zeci de călindare, mai-toate umoristice.

La noi în țară, pînă acum nu s'a tipărit nici unul pe 1898, dar' ni-s'a svonit că anul acesta ne rezervă, în materie de calendaristica, un adevărat „eveniment literar” datorit unuia din marii noștri literați.

Ne vine însă de peste munți un călindar tipărit românește, la Sibiu în editura societății pe acțiuni Tipografia.

Ori-câte publicații de acest fel ar mai apăre în limba românească, încontestabil că nu vor putea face de prisos volumul acesta de o sută-două-zeci de pagini întitulat: „Calendarul Poporului” pe anul 1898.

Titlul chiar spune pentru-ce. Toate călindarele, cari au să se tipărească în țara românească se vor adresa păturei culte a societății. Afirmăm aceasta anticipativ, întemeiați pe experiența trecutului.

Nici un călindar n'a apărut în țara noastră, care să fie cu adevărat pentru popor, cum este „Călindarul” societății din Sibiu.

Tipărit cu multă îngrijire, avînd mai multe ilustrații excelent executate, călindarul cuprinde pe lângă materia calendaristica absolut trebuincioasă, o bogată materie literară, precum și o mulțime de cunoștințe economice de mult folos, toate scrise într-o limbă clară și curgătoare și într'un stil potrivit cu înțelegerea poporului.

Așa, partea literară conține, între altele, o schiță biografică a iubitului poet transilvănean George Coșbuc, precum și câteva dintre cele mai reușite bucăți ale poetului; asemenea și schițe asupra literaților noștri Ioan Creangă și Th. D. Speranța, precum și o mulțime de glume, rostiri, zicători și cuvinte populare.

O rubrică interesantă este „Revașul nostru”, care este o cronică națională cuprinsînd toate întemplările și toate mișcările românești de dincoace și de dincolo de Carpați, în intervalul din Septembrie 1896 pînă la Sept. 1897.

Recomandăm cu căldură publicațiunea aceasta și dorim să aibă imitatori și în țara noastră”.

Zara.
„Călindarul Poporului” se poate procura mai ușor dela librăria „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu (Quergasse nr. 15) adăgînd la preț (20 cr.) 5 cr pentru porto.

Disertațiune economică. A apărut: Disertațiune economică despre bunăstarea și faloasele fărînei cernută cu ciurelul și cu sifă rară și despre zidirea morilor (Ară tas — de Acenție Severu. Disertațiunea aceasta a fost cettită în adunarea generală dela Mediaș a „Sociațiunii”. Broșura de 15 pagine costă numai 5 cruceri și se poate procura și dela librăria noastră, „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu, strada Poplăcii nr. 15.

„Naționalitatea”. Societatea noastră „Tipografia” a scos într-o elegantă broșură interesantul studiu de Max Nordau despre „Naționalitate”. Valoarea acestui studiu este cunoscută cetitorilor noștri; limbajul frumos, în care „Rosmarin” al nostru a știut să-l îmbrace e gustat deja de cetitorii noștri, căci în „Tribuna” s'a publicat mai întău. Vorba era numai, că interesantele observațiuni originale ale genialului autor se nu rămănă respirate prin atîția numeri de ziar, ci să fie colecțate într'un mănunchiu, mai accesibile la cetit și meditat. Aceasta a împlinit-o „Tipografia” când a rețipărit articolul din „Tribuna” în broșura de față. În estensiune de 40 pagine, tipărite frumos pe hărtie fină, această prețioasă broșură se trimite francat pentru 25 cr. A se adresa la librăria „Tipografiei” soc. pe acțiuni în Sibiu.

Teatru orașenesc în Sibiu.

Sămbătă, 11 Dec. n.
Beneficiul doamnei Mitzi Günther.
Der Wunderknabe.
Operetă comică în 3 acte, de Eugen de Taund.
Începutul la 7 ore seara.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 8 Dec. n. 1897.

Sămănaș	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr. dela pînă	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr. dela pînă
Grâu				
Bănăneș vechiu	75	12.35	76	12.55
Grâu dela Tisa	75	12.30	76	12.50
Grâu „Pesta”	75	12.40	76	12.60
Grâu de Alba-Reg.	75	12.40	76	12.60
„Bacia”	75	—	76	—
Grâu ung. de Nord.	75	—	76	—
Sămănaș vechi ori noua	Sotul	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr. dela pînă	
Șscară		70—72	8.50	8.65
Orz	de nutreț	80—82	5.80	6.15
„	de vînzare	82—84	6.80	7.00
„	de bînză	84—86	7.50	7.90
Ovăz		89—91	6.40	6.70
Oucureș (porumb)	hăntă, de sătășu	—	4.95	5.05
Mein		—	13	13.50
Hrișcă		—	5	5.10
Grâu	Sept.-Oct.			
Coarus	Mart.-Apr.	11.96	11.97	
„	Main-Iun.	6.48	5.70	
Ovăz	Sept.-Oct.	6.48	6.45	
„	Mart.-Apr.	6.48	6.45	
Produse diverse	Sotul	General	dela pînă	
Săm. de trif.	Lucernă ungurească			
„	roșie			
Oleu de rap.	rafinat			
Uns. de porc	dela Pesta	68.	58.50	
„	dela țeară			
Slănină	svîntată			
„	afumată	55	53	
Sgu				
Prune				
Lăptar	„alavon, nou băntănesc			
„	brut			
Miere	galbină străcurată			
„	de Rosenau			

Cursul pieții din Sibiu.

Din 10 Dec. n. 1897.

Hărtie-monetă română	Cump.	9.485	vînd	9.55
Lire turcești		10.65		10.70
1/2 Imperiali		9.00		9.45
Galben rusești 100 a		127.25		128.25
Galbeni		5.62		5.67
Napoleon-d'ori		—		—
„ (rusești)		—		—

Bursa de Budapesta.

Din 7 Dec. n. 1897.

Benta de aur ung. 6%		—
„ „ 4%		—
„ „ val. cor. 4%		100.25
Impozitul căilor ferate ung.		121.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)		122.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)		102.—
Bonuri rurale ung.		98.—
„ croate-slavone		99.—
Obligațiune desp. regalilor		101.50
Impozit cu premiu ung.		156.—
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin		140.—
Benta de hărtie austriacă		102.50
„ de aur austriacă		102.25
„ de aur austriacă		128.50
Losurile austriace din 1860		160.80
Acțiunile băncii austro-ungare		955.—
„ de credit ung.		—
„ de credit austr.		—
Scrișuri fondiare ale institutului de credit și economii „Albina”		102.—
Argintul		5.70
Galbeni imperătești		5.67
Napoleon-d'ori		9.5
Mărci 100 imp. germane		59.07
London 10 Livres sterlingi		120.80

Bursa de Viena.

Din 8 Dec. n. 1897.

Benta de aur ung. 6%		—
„ „ 4%		122.20
Benta ung. v. c. 4%		100.—
Impozitul căilor ferate ung.		122.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)		101.75
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)		121.60
Bonuri rurale ung.		98.—
„ croate-slavone		99.—
Impozit cu premiu ung.		156.—
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin		150.—
Benta de hărtie austriacă		102.45
„ de aur austriacă		101.80

La ordinul prea înalt al Majestății sale i. și r. apostolică.

XIX. loterie de stat i. r.

pentru scopuri militare comune de binefacere ale monarhiei austro-ungare.

Această loterie de bani — singura concesionată legal în Austria — conține 7278 câștiguri în bani gata în sumă totală de 341.684 coroane.

Câștig principal:

160.000 coroane.

Pentru plățirea câștigurilor garantează venitele loteriei c. r.

Tragerea se face irevocabil în 16 Decembrie n. 1897.

Un los costă 2 fl. v. a.

Losuri se capătă la secția loteriei de stat în Viena, I., Riemergasse 7, la colturile de loterie, în traficele de tșbac, la oficiile de dare, postă, telegraf și cale ferată, la case de schimb, planuri de joc pentru cumpărătorii de losuri gratis.

Losurile se trimit libere de porto.

Dela direcțiunea venitelor loteriei i. r.

Secțiunea loteriei de stat.

[2105] 9—10

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu

Strada Poplăcii Nr. 15.

Biblioteca populară a „Tribunei“.

- 1. Pădureanca. Novela de Ioan Slavici, 12 coale tip., broș., elegant. Un exemplar cu prețul redus de la 40 cr. sau 1 leu la 30 cr. sau 60 bani.
2. Fata Stolerului de Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
3. Ce n'a fost și nu va fi. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
4. Pipirus Petru. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
5. Păcală și Tândală. Anecdota de Silvestru Moldovan. Prețul unui exemplar 8 cr. sau 16 bani.
6. Jucării și jocuri de copii. De P. Ispirescu, culegător-tipograf. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
7. Teiu legănat. Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
8. Colăcaritul. Obiceiurile țeranilor români la nuntă, de Benedict Viciu. Un exemplar 16 cr. sau 32 bani.
9. Fiica a nouă mame. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 14 cr. sau 28 bani.
10. Povestea lui Ignat. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
11. Sfântul Nicolae. De Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
12. Îndărăciul. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
13. Blăstēm de mamă. Legendă populară din giurul Năsăudului. De George Coșbuc. Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
14. Bunica de Bojena Němcová, tradusă din limba boemă de prof. Dr. Urban Iarnik. Un exemplar cu prețul redus de la 1 fl. sau 3 lei la 60 cr. sau 1 leu 20 bani.
15. Vlad și Catrina. Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
16. Din bătrâni. Ghiciri, întrebări și răspunsuri, frământări de limbă, adunate de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
17. Pe pământul Turcului de George Coșbuc. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
18. Căldărușa cu trei picioare. Poveste franceză de Eleonora Tănăsescu, după A. Genevray. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
19. Cenușoara. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
20. Un pețitor îndărăci. Novela de Björnsterne Björnson. (1866). Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
21. Prietenul meu Vântură-Teară. Din novelele californiene ale lui Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
22. Scăpărătoarea. Din povestile lui Andersen. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.

Celor-ce cumpără un număr mai mare de exemplare, cu deosebire librarilor și peste tot vânzătorilor, se dă rabatul cuvenit.

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu.

Toate scrierile profesorului Dr. Weigand despre Români

se găsesc de vânzare la „Librăria“ noastră cu prețurile originale. Astfel:

- 1. „Die Aromunen“, (Macedo-Români). Vol. I. „Land und Leute“, cuprinde descrierea călătoriei profesorului Weigand pe la Români din Macedonia, interesantă pentru ori-care Român, care se interesează de frații sei. O lectură atrăgătoare și pentru nespecialiști. Volumul de 334 pag., cu 9 ilustrațiuni frumoase și cea mai perfectă carte etnografică costă . . . fl. 6.20
Vol. II. (Volkshitteratur), cuprinde literatura populară, versuri și povești, cu traducerea germană și un lexicon, 386 pag., costă . . . fl. 5.—
2. „Vlacho-Meglen“, o cercetare etnografică-filologică; volum de 80 pag., cu 5 ilustrațiuni, fototipie, costă . . . fl. 2.2e
3. „Die Sprache der Olympo-Wallachen“, cu o introducere despre popor, volum de 144 pag., costă . . . fl. 1.85
4. „Raportele anuale despre seminarul filologic român din Lipsca“, conținând lucrările dlui profesor Weigand și ale elevilor sei despre Români:
„Primul raport“, (1894) de 157 pag. costă . . . fl. 1.85
„Al doilea raport“, (1895) de 224 pag. costă . . . 2.80
„Al treilea raport“, (1896) de 332 pag. costă . . . 3.80
Cartea de sub nrul 1, vol. I. e pentru toți Români inteligenți; celelalte se recomandă bărbăților de specialitate. Toate sunt scrise de sine înțeles, în limba germană.

Librăria „Tipografie“, societate pe acțiuni.

Pentru „Tipografia“, societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

„Istoria Transilvaniei“

de George Barițiu.

Monumentalul op al regretatului nostru istoric: „Părți alese din istoria Transilvaniei pe 200 ani din urmă“, se poate procura de acum

cu preț redus!

Volumul I.

broș. în loc de fl. 4.20 numai cu fl. 2.50, leg. fl. 3.30.

Volumul II.

broș. în loc de fl. 4.— numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Volumul III.

broș. în loc de fl. 2.80 numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Opul întreg:

broș. în 3 vol. în loc de fl. 11.— numai cu fl. 6.50 = șese florini și cincizeci cr. v. a., leg. fl. 8.60.

Aceasta carte n'ar fi iertată să lipsească din casa nici unui bun Român.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Poesiile

mult iubitelui și originalului poet

George Coșbuc,

se află de vânzare la „Tipografia“, pe lângă prețurile originale și anume:

- „Balade și Idile“ (editura Librăriei Socec & Comp., 1893) fl. 1.50
„Fire de tort“, versuri (ca continuare la „Balade și Idile“), editura Librăriei C. Sfetea, 1896 fl. 1.25
La comande, care sunt a se adresa „Tipografie“, soc. pe acțiuni în Sibiu, este de a se adăuga pe lângă prețul vol. și 5 cr. porto pentru 1 volum.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Studii Literare

de Teodor Raica,

profesor de liceu.

Cuprinzând:

O gramatică-parodie.

Veacul al XVI-lea.

Codrul frate cu Românul.

Monografia preposiției „de“

O carte de mare preț pentru toți profesorii, dascălii și cărturarilor români.

Prețul numai 75 cr.

Se poate procura dela

Librăria „Tipografie“,

societate pe acțiuni în Sibiu.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu, se află de vânzare:

Cea mai nouă

Carte de bucate

a bucătăriei

române, franceze, germane și maghiare cuprinzând rețetele cele mai bune pentru a pregăti în modul cel mai potrivit ori-ce fel de bucate, delicatese sau beuturi gustoase. Se vinde cu preț scăzut (dela 2 fl.) acum numai cu 1 fl. v. a. plus 10 cr. porto (20 cr. recomandată.)

A apărut și se află de vânzare la „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu

GRAMATICA GERMANĂ

TEORETICĂ PRACTICĂ

de

Sava Popovici Barcianu.

Edițiunea a cincea

revidată și completată

de

Dr. Danil Popovici-Barcianu.

Această gramatică atât de bine întocmită, având la fine și un mic vocabular german-român costă numai 1 fl. 40 cr. plus 10 cr. porto.

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu.

Portretul

lui

Dr. Gregoriu Silași,

lucrat după o fotografie, tipărit pe carton fin, în mărime de 24x32 cm. se trimite francat pentru 25 cr.

Librăria „Tipografie“, soc. pe acțiuni.

Numai atunci e veritabil, dacă fiecare cutie e provăzută cu marca mea de protecție.

Pentru mărirea, perfecționarea și conservarea frumseții cel mai excelent, deplin inocent, curat chimic și preparat fără unsoare e Margit-Crème.

Efectul surprinzător.

În câteva zile se perde ori-ce peată, pecingine, beșicătură, umflătură (milteser și ori-ce altă boală de peie. Netezește crețele și locurile de vârsat, imprumută chiar și indivizilor în vîrstă o față tineră atrăgătoare.

Renunții profesori Dr. Mosengeil și Metzger fac să dispară crețele de vârsat prin massage. Spre acest scop e îndeosebi potrivit Margit-Crème. Dacă punem odată la zi pe față Margit-Crème, dispar nu numai petele, pecinginea și alte necurățeni, ci și crețele, locurile de vârsat și alte neregularități, pricinuite de bătrânețe, gânduri, boale etc.

Mijloc contra influenței soarelui și vîntului. Se poate întrebuița și ziua.

Borcănaș mare 1 fl., mic 50 cr. Pudră Margit 60 cr. Săpun Margit 35 cr.

Pată de dinți Margit 50 cr. Regeneratorul de păr Rosetterre dă părului cărunt culoarea primitivă 1 fl. Mijloc de a face părul blond colorează ori-ce păr în blond-auriu 50 cr. și 1 fl. Pomadă tannochinin cel mai bun mijloc a îngrijii și a face părul să crească 35 cr. și 50 cr.

Pomadă Rohus de musteață de a Világosvár pentru a ave o musteață falnică frumoasă 25 cr. și 35 cr.

Földes Kelemen,

Arad, strada Francisc Deák nr. 1.

Laboratoriu: Strada Lázár Vilmos nr. 1.

Magazie de specialități farmaceutice și igienice din țeară și străinătate, legături, articole de toiletă.

Telefon nr. III.

Depozit principal: în Budapesta I. Török. — Magazie în fiecare farmacie. Comande peste 3 fi se trimit francate.

Se mai capătă în următoarele depozite: Parfumeria Meltzer (Edificiul comandei de corp) Daniel Meltzer, jun. în Sibiu strada Gușterței nr. 25; Victor Roth și Fr. Stenner în Brașov; L. Vertes în Lugoj; Albert și Jahner C. M. în Timișoara; I. Herczog în Vîrșeș; G. Kupkay în Deva; I. Zamfirescu, M. Stoescu în București.

Numai atunci e veritabil, dacă fiecare cutie e provăzută cu marca mea de protecție.

Doriți se cetiți

un interesant Roman?

Vi-se recomandă

„Castelul din Carpați“

— Roman din vieța poporului românesc din Ardeal. —

de Jules Verne.

Premiat de „Academia franceză“.

Traducere, — unica autorizată de editorul proprietar francez — făcută

de Victor Onișor.

Acest volum apărut tocmai acum, are 255+XII. pagini, în octav mare, de o eleganță rară la cărțile românești, și este împodobit cu

26 ilustrațiuni

admirabile, executate după olișuri din Paris.

Prețul:

Edițiunea populară: 80 cr. + 5 cr. porto postal.

Edițiunea de lux: 1 fl. 20 cr. + 10 cr. porto.

Cel mai potrivit cadou e un „Castel“.

A se adresa direct la

Librăria „Tipografie“, soc. pe acțiuni,

Sibiu, strada Poplăcii nr. 15.

La Librăria „Tipografie“, soc. pe acțiuni în Sibiu,

se află de vânzare

următoarele publicațiuni

ale Societății

„Inocențiu Micu Clain“

a teologilor din Blaj

- 1. „Epistole către un preot tînăr“ de Aloisiu Melcher. Partea I. și II. 2 volume mari cu prețul redus de . . . 1 fl. 50 cr.
2. „Pregătire la moarte“, adică considerațiuni asupra maximelor eterne folositoare tuturor spre meditare și preoților spre a predica, de Alfons M. Liguori, 1 volum de 440 pag. — fl. 80 cr.
3. „Duh muscălesc“, narațiuni de Bolanden (45 pag.) . . . — fl. 10 cr. — Se recomandă mai ales preoților. —

Pentru tipar responsabil: Ioanif Marschall,